

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

Hadtudományi Doktori Iskola

Kocsi János Gyula:

Kína katonai válaszai a 21. század kihívásaira

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetője

TÉZISFÜZET

Témavezető: Prof. Dr. Krajnc Zoltán ezredes
egyetemi tanár

Társ-témavezető: Dr. Boldizsár Gábor ezredes
egyetemi docens

Budapest, 2024

Tartalom

1.	A tudományos probléma bemutatása, a kutatás aktualitásának indoklása	2
2.	Kutatási hipotézisek	3
3.	Kutatási célok.....	4
4.	Kutatási módszertan	4
5.	Az elvégzett vizsgálat rövid leírása fejezetenként	7
6.	Összegzett következtetések és tudományos eredmények.....	9
7.	Ajánlás és a kutatási eredmények lehetséges felhasználási területei	12
8.	A szerző témában megjelent publikációi	14
9.	A doktori értekezés benyújtójának szakmai-tudományos önéletrajza	14

1. A tudományos probléma bemutatása, a kutatás aktualitásának indoklása

Kína, mint gazdasági és katonai nagyhatalom, magyar vonatkozásból egy kevésbé kutatott területnek tekinthető, hadtudományi szempontból is egy felfedezendő területnek számít.

A fő kutatási probléma Kína, nemzetközi értelemben vett titokzatos, olykor félreértelmezett, vagy téves megítélésén alapul. Éppen ezért maga a probléma megfogalmazása is összetettnek tekinthető, mivel nemzetközileg és hazai szempontból is sok kérdőjel áll még előttünk az országgal kapcsolatban.

A világban bekövetkezett folyamatos gazdasági és biztonságpolitikai kihívások nagyban befolyásolják az egyes országok kül- és belpolitikai helyzetét és katonai viselkedését. Ez a változás katonai területen is markánsan megjelenik. Az Egyesült Államok gazdasági és katonai meghatározó szerepe mellett Kína (aki az 1,43 milliárdos lakosságával India után a világ második legnépesebb országa és egyben egyik leggyorsabban fejlődő gazdasága)¹ katonai jelentősége meghatározó lehet a jelen konfliktushelyzeteiben.^{2 3}

Ezek alapján a tudományos problémákat a következőképpen fogalmazom meg:

- Kína nem vállal szerepet aktívan a világ forrongó pontjain bekövetkezett lokális vagy globális fegyveres konfliktusok kezelésében, mint a NATO. Mi lehet ennek az oka?
- Az utóbbi 10-15 évben Kína folyamatos és nagy léptékű katonai fejlesztéseket hajt végre. Mi lehet az oka ennek a nagy ütemű és átfogó katonai és technológiai fejlesztésnek? Mire készül valójában Kína?
- Milyen doktrinális elvek alapján tervezik alkalmazni a haderejüket? Kimutatható-e az egyedi kínai közelítés és gondolkodásmód, attitűd a katonai elméletekben?

¹ Az információ az amerikai Population Reference Bureau (PRB) 2023-as World Population Data Sheet adatain alapul Forrás: [World Population Data Sheet 2023](#). (Letöltés: 2024. március 16.)

² Az információ az International Monetary Fund (IMF) nominális GDP adatain alapul Forrás: [International Monetary Found.](#). (Letöltés: 2024. május 12.)

- Kína, mint nagyhatalom számos regionális és globális kihívással néz szembe, amelyek befolyásolják a politikai és katonai döntéseit. Melyek ezek a kihívások, és hogyan hatnak Kína politikai és katonai stratégiájára?

2. Kutatási hipotézisek

A kutatás hipotéziseiként a következőket határozom meg:

- 1) A kínai haderő struktúrája, képességei a Kínai Kommunista Párt hatalmi érdekei szerint alakulnak. A katonai rendszer a kommunista állampárt, mint a teljhatalmú politikai vezetés elvárásai, nem pedig iránymutatásai szerint működik egy előre meghatározott központi direktíva (stratégiai koncepció) mentén. Következés képpen Kína katonai kiadásai várhatóan a következő években is továbbra is növekedni fognak, amelynek oka a növekvő belső és külső (regionális és globális) biztonsági kihívásokban és a kínai gazdasági és politikai befolyás növekedésben keresendők.
- 2) A 21. században megváltozott Kína szerepe nemzetközi kül- és biztonságpolitikában. Amíg az ezredforduló előtt az Egyesült Államok, a NATO és az Oroszországi Föderáció maradt a figyelem középpontjában, jelenleg pedig az orosz-ukrán háború miatt került háttérbe, azonban Kína a gazdasági térnyerésével együtt rohamos léptekben fejleszti fegyveres erejével növelve erőketítő képességét. Ezzel párhuzamosan azonban igyekszik távol maradni a nyílt nemzetközi konfliktusvállalástól, amit meggyőződésem annak érdekében tesz, hogy elsődlegesen az ázsiai-csendes-óceáni térségben, továbbá globális értelmében is egy stabilabb és hatékonyabb A2/AD reagálóképességet, ezáltal pedig döntő érdekérvényesítő képességet szerezzen.
- 3) Kína továbbra is folytatja kiberkémkedési tevékenységét, és ez a tevékenység tovább erősödhet a jövőben. Az ország kibertámadásokkal szerzett információi lehetővé teszik számára, hogy versenyképesebbé váljon a különböző iparágakban, különösen az információs technológiákban. Emellett Kína az egyik legnagyobb kibertámadási célpont a világon, így fontos szerepet játszik a kiberbiztonság megőrzése és az ellenálló képesség javítása a kibertámadások ellen. Ezért továbbra is fejleszti katonai kibertámadási képességeit, beleértve a kiberháborús egységeket és a kibertámadási infrastruktúrát.
- 4) Az elmúlt évtizedekben Kína által végrehajtott haderőfejlesztési folyamat folytatódni fog, azonban ennek végkimenetele erős ellenreakciót válthat ki a katonailag erős és nem

szövetséges környező országok (India, Vietnám, Japán), különleges jogállású területek (Tajvan, Hongkong) részéről, ami nagyban korlátozza regionális céljai elérésében.

3. Kutatási célok

A kutatás céljaiként a következőket határoztam meg:

- Megvizsgálom a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg doktrinális és stratégiai elveit, különösen a kommunista párt irányelveinek összefüggésében. Ennek keretében feltárom a kínai katonai gondolkodásmód egyedi vonásait, és megértessem, miként illeszkedik ez a globális katonai stratégiákhoz.
- Azonosítom és elemzem Kína legfontosabb regionális és globális biztonsági kihívásait. Megvizsgálom, hogyan hatnak ezek a kihívások Kína politikai és katonai döntéseire, valamint hogyan befolyásolják az ország külpolitikáját és nemzetközi pozicionálását.
- Megvizsgálom a kínai katonai és technológiai fejlesztések mögötti tényezőket, beleértve a Kína által végrehajtott jelentős fegyverkezési és modernizációs programokat. Célom annak feltárása, hogy milyen stratégiai célok állnak e fejlesztések mögött, és mire készülhet Kína ezekkel a lépésekkel.
- Értékelem, hogy Kína miért tartózkodik a globális konfliktusokban való aktív katonai részvételtől, és hogyan befolyásolja ez a globális hatalmi egyensúlyt. Ennek érdekében elemzem a kínai külpolitikai és katonai stratégiák alakulását, különös tekintettel az ázsiai-csendes-óceáni térségben.
- Igazolom, hogy - eltekintve a regionális diplomáciai konfliktusoktól és a Dél-kínai tengeren folyó erődemonstrációktól - Kína határozottan elzárkózik a nyílt nemzetközi szembenállástól és katonai szerepvállalástól, de ezzel egyidőben markánsan növeli erőketítő képességét.
- Elemzem Kína kiberbiztonsági stratégiáját, különös tekintettel a kibertámadásokra és a kiberháborús képességek fejlesztésére. Vizsgálom, hogyan járulnak hozzá ezek a stratégiák Kína globális befolyásának növeléséhez, és milyen kihívásokkal kell szembenézniük más országoknak ebben a kontextusban.

4. Kutatási módszertan

Kutatásom során a megfigyelés és analízis módszerével a történelmi tapasztalatokra alapozva és tényekkel igazolva igyekeztem elemezni a témához kapcsolódó elméleteket, a

vonatkozó stratégiai és doktrinális dokumentumokat, jelentéseket és egyéb, a témához kapcsolódó tudományos forrásokat. Nagyrészt nemzetközi (angol és kínai nyelven megjelent) szakirodalmak (stratégiai alapidokumentumok, tanulmányok, elemzések, publikációk) és magyar források feldolgozásával és analizálásával összehasonlítom azokat. Az alkalmazott kutatást a biztonságpolitikai tudományterületen már rendelkezésre álló és bizonyított eredményekre alapozva mutatok rá új kutatási lehetőségekre.

Az alábbiak szerint:

- elsősorban a szakirodalom, a nyomtatott szekunder információ források, úgymint: a témában megjelent vagy ahhoz szorosan kapcsolódó könyvek, tudományos közlemények, folyóiratcikkek, enciklopédiák, lexikonok, konferencia kötetek, diplomamunkák és egyéb szakértői értékelések, tanulmányok tartalomelemzése;
- másodsorban az interneten és más elektronikus adatbázisok a kutatott témával kapcsolatos információinak elemzése;
- a külföldi tanulmányaim során megszerzett saját ismereteim rendszerezése, azok tudományos feldolgozása.
- a témában elismert szakértőkkel való konzultációk eredményei, melyek között kiemelt szerepet játszott az egykori kínai mentoraimmal, illetve az általuk ajánlott szakértőkkel való diszkusszió integrálása segítette munkámat.

A kutatási téma magyar hadtudományi vonatkozásból kevésbé kutatottnak számít, így hiánypótló munkaként értékelem.

Elvégzett vizsgálatom alkalmazott kutatás mivel egyik fő célom, hogy az analitikus kutatás elvégzése után a gyakorlatban is hasznos eredményeket mutassak fel. A minőségi elemzés alapjául releváns nemzetközi szekunder információforrásokat vettem alapul, azonban a napjainkban világszinten zajló gyorsan bekövetkező globális biztonságpolitikai események bemutatásához és elemzéséhez elengedhetetlen volt az internetes források felhasználása is. Az értekezés egyik sajátos jellemzőjeként tekinthető, hogy leírásra kerülnek az egyes kínai kifejezések kínai karakterekkel írott formái és azok pinjin⁴ átírata is, melyek megjelenítése úgy gondolom, segíti az egyes elvek, kifejezések könnyebb értelmezhetőségét és utána kereshetőségét azok számára, akik a nyelv területén bár mélyebb ismerettel rendelkeznek, de

⁴ A pinjin átírás 汉语拼音(hanyu pinyin wenzhi) a kínai nyelv fonetikus szótaglistája melynek alapja a kínai írott nyelv latin ábécé szerinti betűire való átírásának nemzetközileg használt szabványos módszere, melynek segítségével könnyebben elsajátítható a nyelv, legfőképpen a helyes kiejtés gyakorlásában van hatalmas szerepe. Forrás: [A pinjin](#). (Letöltés: 2024. május 10.)

eddig nem foglalkoztak mélyrehatóan katonai vagy biztonságpolitikai kérdésekkel. A kínai karakterek pinjin szerinti kiejtése zárójelben olvasható.

A téma komplex jellege, több aspektusa okán szükség van a kutatási terület behatárolására, ezért az értekezés röviden tartalmazza a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg 中国人民解放军 (Zhōngguó Rénmín Jiěfàngjūn) (továbbiakban: KNFH vagy kínai haderő) történetét, valamint az elméleti keretet, ami meghatározza a vizsgálati szempontokat. A kutatási téma interdiszciplináris jellegéből adódóan érintőlegesen kitekintést teszek számos egyéb területre is, úgymint gazdasági terület vagy szakpolitikai kérdések, de ennek célja csupán a mélyebb megértés elősegítése. A mély elemzés következtében a részletes magyarázó mód okán kénytelen vagyok többször használni bizonyos szervezetek, országok, intézmények megnevezését ezért a lényegi tartalom tömör mondanivalóját szem előtt tartva mozaikszavak alkalmazásának bevezetése és alkalmazása mellett döntöttem. Mivel Kínával, mint egy adott ország vizsgálatával foglalkozom, sokszor kell nevén neveznem a kínai államot, melynek gyakori, ismétlődő használata a közérthető értelmezéshez szükséges, és kellően helyes magyar rövidítés hiányában elengedhetetlen.

Mivel a téma egy nagyon széles kutatási terület, ezért a vizsgálatot a perspektivikus megközelítés elvét alkalmazva teszem meg, így úgy gondolom, elengedhetetlen a kutatott téma időben és térben történő körülhatárolása is. A kutatásom történeti áttekintése csak a Kínai Kommunista Párt (továbbiakban: KKP vagy a kommunista párt) 1921-es megalapítástól tart, az elemzések pedig a hidegháborút követő időszakot tekintik át a kutatás lezártáig. Ennek megfelelően az orosz-ukrán konfliktus kínai szempontból releváns történései eddig a dátumig elemezve, ezt követően felsorolás és említés szintjén szerepelnek tovább a dolgozatban. Vonatkozik ez az értekezés egyéb tárgyalt fejezeteire is, azonban mivel a kutatási területen minden nap jelennek meg új hírek, illetve tudományos publikációk, úgy gondolom, hogy az értekezés lezárásáig ezek beépítése csak a kutatási eredmények naprakészségét növelik. A téma interdiszciplináris mivoltánál fogva vannak olyan területek, mint a demográfiai, környezeti és éghajlati kérdések, melyek részletes vizsgálatát a fenti okoknál fogva nem teszem meg.

A kutatásom és a kikövetkeztetett eredmények a nemzetközi és a hazai biztonság- és védelempolitikai tanulmányok keretein belül egyaránt értelmezhetőek.

5. Az elvégzett vizsgálat rövid leírása fejezetenként

Az értekezésem fejezetek előtti szakaszában számos fontos témával foglalkoztam, amelyek megalapozták a kutatásom céljait és módszertanát. A bevezetésben bemutatam a kutatási témám aktualitását és jelentőségét. Kína növekvő globális jelenléte, valamint katonai és gazdasági hatalma komoly hatást gyakorol a nemzetközi biztonságpolitikára, ezért szükségesnek éreztem az ország katonai stratégiájának és válaszainak részletes vizsgálatát. Ebben a részben ismertettem saját motivációmat is, amely a Kínával kapcsolatos korábbi tanulmányaimból és katonai tapasztalataimból fakadt.

Ezután a tudományos probléma megfogalmazásával és a kutatás aktualitásával foglalkoztam. Azt tapasztaltam, hogy Kína nemzetközi megítélése gyakran titokzatos, félreértelmezett vagy téves, ami különösen indokoltá tette a kutatást. A célom az volt, hogy feltárjam Kína katonai fejlesztéseinek, külpolitikai stratégiáinak és a nemzetközi konfliktusokban való részvételének mozgatórugóit, valamint megérthessem, hogyan reagál Kína a 21. század kihívásaira.

A kutatási hipotéziseket is kidolgoztam, amelyek közül több arra irányult, hogy megvizsgáljam, miként befolyásolják a Kínai Kommunista Párt hatalmi érdekei az ország katonai stratégiáját, mi áll a növekvő katonai fejlesztések mögött, és hogyan illeszkednek ezek Kína globális stratégiájába.

A kutatásom célja az volt, hogy mélyrehatóan megvizsgáljam a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg doktrinális és stratégiai elveit, valamint feltárjam Kína regionális és globális biztonsági kihívásait és kiberbiztonsági stratégiáját. Továbbá szerettem volna megérteni, miért tartózkodik Kína a globális konfliktusokban való aktív katonai részvételtől, és hogyan hat ez a globális hatalmi egyensúlyra.

Az alkalmazott kutatási módszertan részletezésére is nagy hangsúlyt fektettem. Elemzési módszereimet történelmi tapasztalatokra és tényekre alapozva választottam ki. A kutatásom során elsősorban nemzetközi szakirodalmakra támaszkodtam, különös tekintettel az angol és kínai nyelvű forrásokra, és figyelembe vettem a biztonságpolitikai tudományterület bizonyított eredményeit. Kutatásomat interdiszciplináris megközelítéssel végeztem, amelyben figyelembe vettem a katonai, politikai, társadalmi, gazdasági és kiberbiztonsági szempontokat is.

A szakirodalom áttekintésével folytattam, ahol részletesen bemutattam azokat a forrásokat, amelyek alapul szolgáltak az értekezésemhez. Különös figyelmet fordítottam a Kína katonai elemzésével kapcsolatos legfontosabb nemzetközi és magyar nyelvű szakirodalmakra.

Végül bemutattam az értekezésem felépítését, röviden összefoglalva annak szerkezetét. A dolgozat négy fő fejezetből áll: az elméleti keretek ismertetése, a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg történetének és működésének bemutatása, Kína biztonsági kihívásainak elemzése, valamint a kihívásokra adott katonai válaszok vizsgálata. Ezek az előzetes részek biztosították a szükséges háttérrel és irányt a kutatásom számára, meghatározva a célokat és a módszertant.

A fejezetek részletes ismertetéséhez a következő módon jártam el:

Az első fejezetben a kutatásom elméleti alapjait fektettem le, amelyek meghatározzák a kínai biztonsági kihívások elemzésének fogalmi és módszertani kereteit. Itt a biztonsági kihívások fogalmát vizsgáltam, különös tekintettel azok fokozatosságára és intenzitására. Emellett a modern biztonság értelmezésére is összpontosítottam, ahol a biztonságot nem csupán katonai, hanem politikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és informatikai szektorokon keresztül is elemeztem. Ezen kívül elemeztem a regionális és globális biztonsági kihívások közötti különbségeket, és különösen Kína kontextusában vizsgáltam a regionális biztonsági komplexum elméletét, amely az adott régió biztonsági helyzetének interdiszciplináris megközelítését biztosítja.

A második fejezetben a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg (KNFH) történetét és szervezetét tárgyaltam, különös tekintettel a hadsereg és a politika kapcsolatára. Itt a KNFH és a Kínai Kommunista Párt közötti kapcsolatot elemeztem, beleértve a politikai irányítás és katonai stratégiák összefüggéseit is. Emellett részletesen elemeztem a kínai Fehér Könyvek, mint stratégiai dokumentumok szerepét, amelyek meghatározzák a haderő működését és fejlesztési irányait. A KNFH szervezeti struktúráját, tisztképzési rendszerét, valamint a politikai lojalitás biztosításának módszereit is vizsgáltam.

A harmadik fejezetben Kína belső, regionális és globális biztonsági kihívásait vizsgáltam. A belső biztonsági kihívások kapcsán különös figyelmet fordítottam Tajvan, Hongkong, Makaó, Hszincsiang és Tibet helyzetének elemzésére, beleértve a politikai feszültségek és instabilitás vizsgálatát. A regionális biztonsági kihívások terén Kína határvitáit és területi konfliktusait elemeztem, például Indiával, Bhutánnal, Vietnámmal és a Szenkaku/Tiaojü-szigetekkel kapcsolatos vitákat. A globális biztonsági kihívások között kiemelten foglalkoztam az „Egy Öv, Egy Út” kezdeményezés katonai vonatkozásaival, Kína és Oroszország kapcsolataival az orosz-ukrán háború tükrében, valamint Kína kibertérben

jelentkező tevékenységeivel. Végezetül részletesen elemeztem Kína és az Egyesült Államok, valamint a NATO közötti kapcsolatokat, Kína globális szerepét és kihívásait.

A negyedik fejezetben Kína katonai válaszait vizsgáltam a korábban azonosított biztonsági kihívásokra. Először a kínai katonai doktrínák változásait elemeztem, különös tekintettel az 1993, 2004 és 2014-es szabályzókra, bemutatva a doktrinális fejlesztési irányokat. Ezt követően a kínai haderő fejlesztési stratégiáit és globális erőketítő képességét vizsgáltam, beleértve Kína által alkalmazott katonai fejlesztések hatékonyságát és céljait. Végül részletesen tárgyaltam Kína Anti-Access/Area Denial (A2/AD) stratégiáját, valamint annak fejlesztési irányait, amelyek jelentős szerepet játszanak Kína védekezési stratégiájában és területvédelmi képességeiben.

6. Összegzett következtetések és tudományos eredmények

A teljes elemzés alapján nyilvánvaló, hogy Kína nemzetközi biztonsági szerepe igen összetett és változatos, és számos különböző tényező határozza meg azt. Kína gazdasági térnyerése és politikai befolyása növekszik, és ez befolyásolja a nemzetközi biztonsági helyzetet. Kína politikai és katonai döntései, valamint a belső társadalmi és demográfiai változások direkt vagy indirekt módon befolyásolják a belső, regionális és globális biztonsági helyzetet. A Kínával szemben álló biztonsági kihívások megértése érdekében fontos az összetett tényezők elemzése. Ennek része a kínai politikai rendszer és a belső társadalmi folyamatok megértése, a kínai gazdasági növekedés és a társadalmi változások elemzése, valamint a kínai katonai és védelmi politikai irányelvek értékelése. A kihívások megértése nem csupán a kínai politika és a társadalom mélyebb megértését segíti elő, hanem hozzájárul a globális biztonság erősítéséhez és a nemzetközi rendszer stabilitásának megőrzéséhez is. A szektor-elmélet segítségével átfogóbb képet kaphatunk az ország biztonságát befolyásoló körülményekről, tényezőkről, illetve arról, hogy hogyan illeszkednek azok a nemzetközi rendszerbe. Azonban meg kell jegyezni, hogy a kínai biztonsági helyzet elemzése nagyon összetett és kihívásokkal teli feladat. Egyrészt a hozzáférhető információk hiánya, másrészt a kínai politikai rendszer egyedülálló jellemzői, a gyorsan változó nemzetközi helyzet és a már többször említett belső társadalmi és demográfiai változások mind nehezítik a helyzet elemzését. Ezért vált szükségessé az említett vizsgálati szempontrendszer kiegészítése a kiber szektorral. Mindemellett azonban a Kína által megfogalmazott, országot fenyegető veszélyek értékelése továbbra is alapvető fontosságú a globális biztonsági helyzet megértéséhez és kezeléséhez, ha úgy tetszik a helyes globális erővonalak megrajzolásához.

Az Egyesült Államok és Kína közötti kapcsolatok különösen fontosak a világpolitikai feszültségek alakulásának szempontjából. Az elmúlt években a két ország közötti versengés és feszültség egyre intenzívebbé vált, különösen kereskedelmi, technológiai és katonai területeken. A két nagyhatalom közötti kapcsolatok további alakulása szintén meghatározó lesz a globális rendszer jövőbeli stabilitása szempontjából. Azt is fontos megjegyezni, hogy Kína hatalmas és növekvő befolyása a világ gazdaságban jelentős veszélyforrás is egyben. Globális gazdasági és külpolitikai befolyása, technológiai fejlettsége lehetővé teszi számára, hogy a már fentebb tárgyalt puha hatalmi eszközökkel jelentős hatást gyakoroljon a nemzetközi rendszerekre, erőviszonyokra, szövetségekre, beleértve a kritikus infrastruktúrát, az adatvédelmet és a kiberbiztonságot. Mindez jelentős kihívások elé állítja a nemzetközi közösséget.

A fenti fejezetekben részletesen elemzett különböző regionális konfliktusok is nagyban befolyásolják Kína geopolitikai helyzetét, mint például a Tajvannal, Hongkonggal, az ujgur kisebbséggel és Tibetben élőkkel való rossz viszony, illetve az India, Bhután, Vietnam, a Fülöp-szigetek elleni határ- és területi viták. Ezek a konfliktusok gyakran ütköznek szomszédos országok és más nagyhatalmak érdekeivel, ami további folyamatos konfliktuspotenciált teremt.

A fentiekre válaszul a 21. század elején Kína jelentős változásokat hajtott végre a katonai doktrínáiban annak érdekében, hogy alkalmazkodni tudjon a változó nemzetközi környezethez és a technológiai fejlődéshez. Ezek az új doktrinális elvek szorosan összefüggnek a haderőfejlesztéssel és haderőátalakítással, mivel annak modernizációs irányát és prioritásait határozzá meg. A gondolkodás elmozdult a tömeges földi erőkre épülő hagyományos doktrínáról, a hálózat-centrikus hadviselés irányába, amely nagyobb hangsúlyt fektet a modern technológiákra, a precíziós fegyverzetre, az információgyűjtésre, az informatikára és a kommunikációra. Ebben a környezetben a haderőfejlesztés középpontjába a technológiai innováció került. Ezt támogatja a mesterséges intelligencia, a robotika és a hiperszonikus fegyverek / fegyverrendszerek fejlesztése azzal a céllal, hogy növeljék a fegyveres erők hatékonyságát és harci képességét. Ennek szoros részét képezi a katonai erőkivetítő képesség minden irányú növelése. Ez magában foglalja a haditengerészet, a tengeri légierő és a tengerészgyalogság fejlesztését és modernizálását. Kína továbbá mesterséges szigeteket épít a Dél-kínai-tengeren, hogy kiterjessze tengeri jelenlétét és befolyását. Ezt több okból is teszi. Egyrészt a tengeri kiterjesztett erő alkalmazása része az aktív védelem doktrinális koncepciónak, másrészt repülőgép-hordozók megfelelő számának hiányában ezek az előretolt

bázisok stratégiai szerepet látnak el az offenzív műveletekben, harmadrészt pedig ezek a gyors ütemű „területfoglalási” lépések komoly elrettentő hatást válthatnak ki a lehetséges szembenálló felekre nézve.

Ezek alapján véleményem szerint határozottan állítható, hogy a stratégiai dokumentumokban a kommunista párt által előirányzott céloknak megfelelően Kína arra törekszik, hogy 2049-ig olyan modern haderőt építsen ki, amely képes a regionális és globális kihívások kezelésére és az ország hatalmi érdekeinek katonai támogatására.

A fentiek alapján értekezésem tudományos eredményének tekintem, hogy:

1. Meghatároztam azokat a regionális és globális befolyásoló tényezőket, melyek direkt vagy indirekt módon hatást gyakorolnak Kína biztonsági stabilitására. A buzani szektorelmélet öt dimenzióját alapul véve, annak témához való adaptálásával és kiegészítésével bizonyítottam, hogy Kína biztonság- és védelempolitikai, valamint katonai képességei elemzéséhez interdiszciplináris megközelítés szükséges, melynek fókuszába célszerű a katonai és a politikai szektorokat helyezni.
2. A Kínai Népi Felszabadító Hadsereg struktúrájának, a főbb szegmensek helyének és szerepének vizsgálatának eredményeként prognosztizáltam a kínai fegyveres erők potenciális jövőbeni fejlesztési irányait és levezettem, hogy azok miként szolgálják a közvetlen stratégiai és közvetett párt elvárásokat/követelményeket. Az értekezésben bizonyítottam, hogy a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg nem csupán egy katonai szervezet, hanem a Kínai Kommunista Párt politikai hatalmának alapvető eszköze. Az elemzésem alapján feltártam, hogy a haderő működése és fejlesztési irányai szorosan összefonódnak a kommunista párt politikai céljaival, és elsődleges céljuk a belső stabilitás biztosítása és a párt hatalmának fenntartása. Ez az új megközelítés hozzájárul a politika és a fegyveres erők közötti szoros összefüggés mélyebb megértéséhez.
3. A releváns biztonság- és védelempolitikát meghatározó stratégiai dokumentumok összehasonlító elemzésével feltártam a közöttük fenn álló összefüggéseket, és igazoltam, hogy azok koherens egységet alkotnak és determinálják az okmányrendszer hierarchiájának alacsonyabb szintjén elhelyezkedő doktrinális irodalmakat.
4. A stratégiai dokumentumok, a katonai doktrínák, valamint a védelmi fejlesztések együttes vizsgálatával bebizonyítottam, hogy Kína a globális gazdasági befolyás megszerzése mellett egy egyértelműen nagy erőket kiváló képességgel rendelkező haderő

segítségével és a soft power eszközök és technikák alkalmazásával kíván domináns szerepet betölteni a jövőbeni hatalmi architektúrában.

5. Igazoltam, hogy Kína és az Egyesült Államok közötti biztonsági rivalizálás alapvetően átalakítja a globális erőegyensúlyt. Az elemzésemben rámutattam arra, hogy Kína stratégiai lépései, amelyek célja az USA katonai jelenlétének korlátozása az ázsiai-csendes-óceáni térségben, hosszú távon jelentős hatással lehetnek a nemzetközi biztonságra, és új geopolitikai realitásokat teremthetnek.
6. Az értekezésemben bizonyítottam, hogy Kína A2/D2 stratégiáinak fejlesztése nemcsak a regionális biztonság szempontjából releváns, hanem globális hatással is bír, különösen az Egyesült Államok és szövetségesei számára. Az új tudományos eredménynek tekintem, hogy kimutattam az A2/D2 stratégiák alkalmazásával Kína nemcsak saját biztonságát védi, hanem aktívan korlátozza más nagyhatalmak katonai mozgásterét a Csendes-óceáni térségben, ezzel megerősítve regionális dominanciáját.

7. Ajánlás és a kutatási eredmények lehetséges felhasználási területei

A kutatásom során átfogó képet adtam Kína biztonságpolitikai koncepcióiról és doktrinális elveiről. Ezáltal jobban értelmezhetővé váltak Kína általánosságban vett gazdasági és külpolitikai stratégiai lépéseinek biztonság- és védelempolitikai, továbbá katonai vonatkozásai. A kutatott terület interdiszciplináris jellegénél fogva a kapcsolódó területeken segítséget nyújthat a további Kínával foglalkozó tudományos kutatások számára. Bár gazdasági szempontból az ország gazdasági felemelkedése és hatalmi törekvései egy nagyon is hétköznapi területe a világpolitikának. Szinte nincs olyan hét, amikor ne jelenne meg valamilyen tudományos vagy ismeretterjesztő írás ebben a témában. Azonban a katonai kutatások az értekezésben ismertetett korlátozó tényezők okán nagyon kis számban érhetőek el, mert nagy részük minősített információkat tartalmaz. A NATO szövetségi rendszerben betöltött szerepénél fogva a Magyar Honvédség számára is elengedhetetlenül fontos a kínai haderővel foglalkozó kutatások és tudományos elemzések eredményeinek beépítése a doktrinális elvekbe.

Elemzésem során az általam feltárt eredmények hozzájárulhatnak ahhoz, hogy Magyarország jobban értékelje a kínai katonai erő és befolyás különböző aspektusait, valamint ennek alapján alakítsa saját külpolitikai stratégiáját. Továbbá segíthet a szakmai döntéshozóknak, hogy jobban megértsék Kína katonai stratégiáját, prioritásait és esetleges fenyegetéseit. Ez lehetővé teheti számukra, hogy hatékonyabb védelem-stratégiai és diplomáciai döntéseket hozzanak. Az értekezésben feltárt információk segíthetnek a

nemzetközi kommunikációban Kína katonai tevékenységeivel kapcsolatos friss hírek értelmezéséhez. Ez elősegítheti a téma iránt érdeklődők további, a terület specifikus részegységeinek mélyrehatóbb kutatását.

Kutatásom eredményei rávilágíthatnak azokra a kínai katonai technológiákra és fejlesztésekre, melyek illeszkednek a katonai stratégiai súlypontokhoz. Ez segíthet felmérni saját védelmi képességeinket és meghatározni, mely területeken szükséges további fejlesztés vagy együttműködés létrehozása. Az általam javaslatként megfogalmazott eredmények mindenképpen igénylik majd a probléma szélesebb körű megismertetését, így a fenti kérdésekkel a továbbiakban részletesen, az eddig rendelkezésre álló adatok ismeretében szükséges lesz foglalkozni. Bízom benne, hogy az elvégzett kutatásom hasznos pillére lehet ennek a munkának. Remélem, hogy ezen felül a doktori tanulmányaim alatt az általam publikált és részeredményeket összefoglaló publikációk is további kutatásokat indukálhatnak. A kutatás eredményei felhasználhatók az oktatásban. A kutatásban leírt elsősorban katonai és a vele összhangban lévő biztonságpolitikai mechanizmusokat tapasztalva, mindenképpen indokolt lesz e terület megközelítésének esetleges újragondolása vagy reformja. Ezt a munkát önállóan is nagyban támogathatják a dolgozatomban használt magyarázó ábrák, térképek és diagramok.

Értekezésem első sorban a Kínát vizsgáló (legyen szó hadtudomány, biztonságpolitika vagy egyéb tudományterület) hallgatók, kutatók, szakértők figyelmébe ajánlom. Bízom benne, hogy dolgozatomban hasznára válhat a téma iránt érdeklődő hallgató és kutató társaimnak és kellőképpen gazdagítja a magyar hadtudományi kutatásokat. Az új ismeretek hozzájárulhatnak a téma mélyebb megértéséhez és újabb kérdések felvetéséhez, amelyek a magyar védelmi és biztonsági érdekek szempontjából meghatározóak lehetnek. Továbbá az új információk segítséget nyújthatnak a katonai és biztonsági szakemberek, többek között a Nemzeti Közszerződési Egyetem Eötvös József Kutatóközpontban működő Stratégiai Védelmi Kutatóintézet, a Katonai Nemzetbiztonsági Szakszolgálat, valamint a téma iránt érdeklődő kutatók, hallgatók és doktoranduszok számára. Ez elősegítheti a tudás átadását és az oktatási anyagok fejlesztését elsősorban a nemzetközi tanulmányok, biztonság- és védelempolitika szakokon, illetve a katonai vezetői mester, a katonai felsővezetői és a doktori képzésben egyaránt.

8. A szerző témában megjelent publikációi

1. A kínai haderő reagálása a hongkongi zavargásokra. In: *Az összhaderőnemi hadviselés doktrinális alapja*, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest, 2020.
2. The impact of the war in eastern Ukraine on Russian-Chinese relations. In: *A hadtudományok időszerű kérdései, tudományos kutatási eredményei*, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021.
3. A hibrid hadviselés elemeinek megjelenése Kína és Tajvan konfliktusában. *Hadtudományi Szemle*, XI évfolyam, 3. szám, 2018. 86-94. o.
4. Some Areas of Preparing of the Modern Military Power from China Forces' Point of View. *Hadtudományi Szemle*, XI évfolyam, 4. szám, 2018. 83-92. o.
5. Internal Security Challenges in China Current situation in Xinjiang Province, Inner Mongolia and Tibet. *Hadtudományi Szemle*, XIV.évfolyam, 3. szám, 2021. 69-87. o.
6. The Significance of the Establishment of the United States Indo-Pacific Command for U.S.–China Relations. *Hadmérnök*, XVII. évfolyam, 1. szám, 2022. 193-201. o.
7. A "piros gomb" újraértelmezése, avagy a technológiai fejlődés és az információs műveletek kapcsolata Kínában. *A Hadtudomány és a XXI.század Konferencia kötet*, Budapest, 2019. 130-141. o.
8. A kínai termékek hatása a nemzetközi hadszíntéren felbukkanó házilagosan készített robbanószerkezetek kialakítására. *Zborník prednášo trhacia technika*, 2020. 79-89. o. ISBN: 9788089914081

9. A doktori értekezés benyújtójának szakmai-tudományos önéletrajza

Kocsi János Gyula százados a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Kisvárdán született. Középiskolai tanulmányait a győri MH Béni Balogh Ádám Honvéd Gimnáziumban végezte. Az érettségi megszerzése után a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem katonai vezetői szakán tanult tovább. 2010-ben a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem őszi Intézményi Diákköri Konferenciáján II. helyezést ért el, a 2011 tavaszán rendezett XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencián az Összhaderőnemi Parancsnokság különdíját ért el pályázati munkájával.

2011-ben katonai vezetői alapszakot sikeresen, kiváló értékeléssel teljesítette. Ezt követően az MH 5. Bocskai István Lövészandárnál szolgált szakaszparancsnoki beosztásban. 2013-tól a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Összhaderőnemi

Műveleti Tanszékén szolgált gyakorlati oktatóként. 2017-ben a kínai Zhejiang University Kína tanulmányok szakirányán mester szakos bölcsészettudományi oklevelet és kínai nyelvből HSK 3 nyelvvizsgát szerzett. 2019-ben a NATO RSM TAAC-North Afganisztán hadműveleti tanácsadó tiszt beosztását látta el. Oktatói pályája során részt vett KÖFOP és más kutatási projekteken. 2020-ban Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon elvégezte a harcászati törzstiszti tanfolyamot.

2017-től a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Összhaderónemi Műveleti Tanszéken szolgál egyetemi tanársegéd munkakörben. Munkája során és a doktorandusz évek alatt rendszeresen vett részt hazai- és nemzetközi gyakorlatok szervezésében, egyetemi oktató anyagok és jegyzetek összeállításában, valamint több kutatási projektben, melyek eredményeit publikálta.